

ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಘಟನೆಯೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಆಗಾಗ ನಮಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ತಾತ ಶ್ರೀಕರಾಳ ಭಟ್ಟರು. ಆಚಾರವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಪೌರೋಹಿತ ವೃತ್ತಿ. ಅವರ ಮಗನ ಮದುವೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದು ಈ ಪವಾಡ. ಅವರದು ಮದ್ದೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಹುರಗಲವಾಡಿ ಗ್ರಾಮ. ಮಗನ ಮದುವೆಯ ಒಡವೆ, ವಸ್ತ್ರ ಖರೀದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಐದನೂರು ರೂ. ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಸಂಬಂಧಿಕರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತು, ಮದ್ದೂರಿನಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹೋದರಾಯಿತು ಎಂದು ಕೊಂಡು ನಡೆದೇ ಹೊರಟಿದ್ದರು.

ದೇವರ ನಾಮಜಪ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕು ಹರಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಕರ್ಕಶವಾದ ಧ್ವನಿ ಬಂತು, “ಯಾರದು?”

ಇವರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ “ನಾನು ಕರಾಳಪ್ಪ. ನೀನ್ಯಾರು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಆಗ “ನಾನು ಬಸವ. ತಿರುಮಂಗೈ ಆಳ್ವಾರ್ ಶಿಷ್ಯ” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂತು.

ತಿರುಮಂಗೈ ಆಳ್ವಾರ್, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕುಖ್ಯಾತ ದರೋಡೆಕೋರ. ಭಟ್ಟರ ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೂ ದೇವರಿದ್ದಾನೆ, ಏನಾಗುವುದೋ ಆಗಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡರು.

ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಬಸವ ಧೂಪವೇ ಮರದಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ಧುಮುಕಿ, “ಏನಿದೆ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

“ಹಣ. ಐದು ನೂರು ರೂ.” ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದರು ಭಟ್ಟರು.

“ನೀವೇ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಿ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಲೆಯೊಡೆದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ಬಸವ.

ಭಟ್ಟರು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಗಂಟನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು “ತೆಗೆದುಕೋ” ಎಂದರು.

ಗಂಟನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಬಸವ, ಭಟ್ಟರ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದ. ದಾರಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಟ್ಟರು “ಬಸವಯ್ಯ, ಈ ದುಡ್ಡನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀ? ಇದು ನ್ಯಾಯವಾದ ಸಂಪಾದನೆಯೇ? ಪೊಲೀಸರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಗತಿ ಏನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ದುಡ್ಡನ್ನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಸಂಸಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ನ್ಯಾಯವೋ, ಅನ್ಯಾಯವೋ, ನನಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬರುವುದು ಇದೊಂದೇ ಕೆಲಸ. ಇದರಿಂದಲೇ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ ಆತ.

ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ದಾರಿ ಮೌನವಾಗಿ ಸಾಗಿತು. ಆಮೇಲೆ ಭಟ್ಟರು ಅವನಿಗೆ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರು.

ಪ್ರಾಚೀತಸ ಋಷಿಯ ಮಗ ಡಕಾಯಿತರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕ್ರೂರ ಡಕಾಯಿತನಾದದ್ದು, ಆಮೇಲೆ ಭಾರದ್ವಾಜ ಋಷಿಗಳ ಅನುಗ್ರಹ ದಿಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಯಾದದ್ದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊರು ಸಮೀಪಿಸಿತ್ತು. ಭಟ್ಟರು “ಬಸವಯ್ಯ, ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ” ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಮನೆಯ ಕಡೆ ಹೊರಟರು. ಬಸವ ಅವರಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು “ಬುದ್ಧೀ, ತಪ್ಪಾಯಿತು, ಕ್ಷಮಿಸಿ” ಎಂದು, ಅವರ ಹಣದ ಗಂಟನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದ.

ಭಟ್ಟರು “ನಿನಗೆಷ್ಟು ಹಣ ಬೇಕೋ ತೆಗೆದುಕೋ” ಎಂದರೂ ಕೇಳದೆ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋದನಂತೆ.

ಇದು ತೀರಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಘಟನೆ. ರಾಮನಾಮ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ, ಎಂಥ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದು ನಿದರ್ಶನ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಾಮನಾಮ ಅಮೃತ ರಸಧಾರೆ. ಈ ಅಮೃತ ರಸಪಾನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಜನನ-ಮರಣ, ಶೋಕ-ಮೋಹಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಶುಕ, ಶೌನಕ, ಕೌಶಿಕ ಮುಂತಾದ ಮುನಿ ಪುಂಗವರೆಲ್ಲಾ ಈ ಅಮೃತ ರಸಪಾನಮಾಡಿ, ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾತಿ, ಮತಭೇದ, ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಎಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶ,ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ, ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜಪಿಸ ಬಹುದಾದ ಏಕೈಕ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರ ‘ಶ್ರೀರಾಮ ಮಂತ್ರ.’ ಅದು ಸಂಸಾರ ತಾರಕ. ಸಕಲೇಷ್ವರಾಯಕ. ಆ ತಾರಕ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಸದಾ, ಸರ್ವದಾ, ಅನವರತ ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಧನ್ಯರಾಗೋಣ.

ರಾಮನಾಮ ರಘುವರಕೋ |

ಹೇತು ಕೃಪಾಸು ಭಾನು ಹಿಮಕರಕೋ |

ವಿಧಿ ಹರಿ ಹರ ಮಯ ಬೇದಪ್ರನಸೋ |

ಅಗುನ ಅನುಪಮ ಗುನನಿಧಾನ ಸೋ ||

“ರಾಮನಾಮವು ಆಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರಿಗೆ ಬೀಜಸ್ವರೂಪ. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಈಶ್ವರಮಯ, ವೇದಗಳ ಪ್ರಾಣ, ನಿರ್ಗುಣ ಮತ್ತು ಸಗುಣಗಳ ಆಧಾರ.”

ಜಾನ ಆದಿ ಕವಿ ನಾಮ ಪ್ರತಾಪೋ |

ಭಾಯೆವು ಸುದ್ದ ಕರಿ ಉಲಟಾ ಜಾಪೋ ||

“ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ‘ಮರಾ’ ಎಂದು ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಪವಿತ್ರನಾದನು.”

ರಾಮ-ನಾಮ-ಮನಿ-ದೀಪ ಧರು ಜೀಹೆ-ದೇಹರೀ-ದ್ವಾರ |

ತುಲಸೀ ಭೀತರ ಬಾಹರವು ಜೌ ಚಾಹಸಿ ಉಜಿಯಾರ ||

“ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಪ್ರಕಾಶ ಬೇಕೆಂಬ ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಮುಖವೆಂಬ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಜಿಹ್ವೆಯೆಂಬ ಹೊಸ್ತಿಲಮೇಲೆ ರಾಮನಾಮವೆಂಬ ಮಣಿದೀಪವನ್ನು ಇಡು.”

-ತುಲಸೀದಾಸ

ನೀನ್ಯಾಕೋ - ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಬಲವಿದ್ದರೆ ಸಾಕೋ

ಸ್ವಾಮಿ ಧರ್ಮಪ್ರತಾಪನಂದ

“ಏಕಂ ಸತ್ ವಿಪ್ರಾಃ ಬಹುಧಾ ವದಂತಿ”

‘ಸತ್ಯವೊಂದೇ ಆದರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅದನ್ನು ವಿವಿಧ ನಾಮದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.’

ಪೀಠಿಕೆ : ಭಾರತವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪರಕೀಯರ ದಾಳಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಆದ ಹಲವು ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ದೇಶ ದೇಶಗಳು ಮರೆಯಾದರೂ, ಭಾರತವು ಮಾತ್ರ ವೇದಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸಾಧು-ಸಂತರ, ಋಷಿಮುನಿಗಳ, ಹರಿ ದಾಸರುಗಳ ಸೇವೆಯು ಮಹತ್ವದ್ದು. ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡುಭಾಷೆಗೆ ತಂದುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಸನಾತನ ಭಾರತದ ಉಳಿವು ಇದು ಹರಿದಾಸರ ಹಿರಿಮೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುರ್ವಣಯುಗವಾದ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಇಂತಹವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ‘ದಾಸರೆಂದರೆ ಪುರಂದರ ದಾಸರಯ್ಯಾ’ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದವರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಕಠಿಣ ವೇದಾಂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳೂ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿ, ಮಧುರವಾದ ರಾಗಗಳಿಗೆ ಅವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಯೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಜೀವನದ ಗುರಿಯಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹಲವು ಮಹಾತ್ಮರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ, ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನೇ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ಸಾಧಕರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಅವರ ಪದಬಳಕೆಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಸ ಪ್ರಯೋಗದ ಚಾತುರ್ಯವು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮನಮೋಹಕವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ‘ವಿದುರನ ಭಾಗ್ಯವಿದು’, ‘ಕರುಣಾಕರ ನೀನೊಬ್ಬವುದೇತಕೋ’, ‘ದೇವಾ ಬಂದಾ ನಮ್’ - ಈ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ.

ಪುರಂದರದಾಸರು : ೧೪೮೪ ರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪುರಂದರಘಡದ ಶ್ರೀಮಂತ ರತ್ನಪಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕರು ಜನಿಸಿದರು. ವಿದ್ಯಾವಂತ, ರೂಪವಂತರಾದ ಇವರು ಸರಸ್ವತಿ ಬಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿದ್ದರು. ಆಕೆಯ ಅಚಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದ ಒಂದು ಘಟನೆಯು ವ್ಯಾಪಾರಬುದ್ಧಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಾಯಕನನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಸಂಸಾರಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಕುಂಟುಂಬ ಸಮೇತರಾಗಿ ವ್ಯಾಸರಾಯರಲ್ಲಿ ಶರಣುಹೊಕ್ಕು, ದಾಸ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ದಾಸ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರೂಢಿಯಂತೆ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿ, ಸಾಧನೆ, ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೃಪ್ತ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಒಂದೆಡೆ ಭೋಗಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತವರಿಗೆ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆ ತೋರಿ, ಅವರನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಂದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ, ಸಾಂತ್ವನ, ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿದರು.

ಸಂಗೀತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅಸೀಮ ಸಾಧನೆ ತೋರಿ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತ, ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ ಇವರು, ಸುಮಾರು ೩ ಲಕ್ಷದ ೭೫ ಸಾವಿರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು (ಹಾಗೂ ಉಗಾಭೋಗಗಳನ್ನು) ರಚಿಸಿದರು ಎಂಬ ವದಂತಿ ಇದೆ. ಆದರೂ ಇಂದು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವುದು ಕೆಲವೇ ನೂರುಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಹಲವು ಲೇಖಕರ ಅಂಬೋಣ.

ಭಕ್ತಿಪಂಥದ ಸಾಧಕರಾಗಿದ್ದ ಇವರು, ನವಭಕ್ತಿಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು, ಸ್ಮರಣೆ, ಸೇವೆ, ಶರಣಾಗತಿ, ನಾಮದ ಶಕ್ತಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಹರಡಿದರು. ಇಂತಹ ಸಾಧಕರು ೧೫೬೪ರಲ್ಲಿ, ೮೦ ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂತರುಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ನಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಾಡಿ, ನಲಿದು ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಪುರಂದರದಾಸರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೀರ್ತನೆ ‘ನೀನ್ಯಾಕೋ..’ ಹಿಂದಿರುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿರುವ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಮಿಗಳು, ಸಂಘಟಕರು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಲೇಖಕರು; ಈಗ ಮಂಗಳೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್ ಬಾಲಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಾಲಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯು ಭಗವಂತನ ನಾಮವು ಅವನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಾ, ಕೇವಲ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೇ ಹಲವು ಸಾಧಕರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ್ಯೇಯವನ್ನು, ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟನಿವಾರಣೆಯನ್ನು, ಭವಬಂಧನದ ನಾಶವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಕ್ತರ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸೋಣ.

ಭಗವಂತನ ಭರವಸೆ : ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ತನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಹಲವು ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಆರ್ತ, ಜಿಜ್ಞಾಸು, ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ, ಜ್ಞಾನಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂಕಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಹಣ, ಮಾನ, ಪ್ರಾಣ, ಜ್ಞಾನ ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಆಗಲಿ ಅವರು ತನ್ನನ್ನೇ ಶರಣು ಬಂದದ್ದ ರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. (ಗೀತಾ, ೭.೧೬ - ೧೮)

ಸರ್ವಜೀವಿಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಭಗವಂತ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುವವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹಾಕದೆ ಕೇವಲ ಅವರು ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲಿ ('ಯೇ ಭಜಂತಿ ತು ಮಾಂ ಭಕ್ತಾಃ...' ಗೀತಾ, ೯.೨೯) ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ, ದುಷ್ಟವ್ಯಕ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾದಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯು ತ್ತಾರೆ (ಗೀತಾ, ೯.೩೨-೩೩) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ:

ನಾಲಂ ದ್ವಿಜತ್ವಂ ದೇವತ್ವಂ ಋಷಿತ್ವಂ ವಾಽಸುರಾತ್ಮಜಾಃ |
ಪ್ರೀಣನಾಯ ಮುಕುಂದಸ್ಯ ನ ವ್ರತ್ತಂ ನ ಬಹುಜ್ಞತಾ ||
ನ ದಾನಂ ನ ತಪೋ ನೇಚ್ಯಾ ನ ಶೌಚಂ ನ ವ್ರತಾನಿ ಚ |
ಪ್ರೀಯತೇಽಮಲಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಹರಿರನ್ಯದ್ ವಿಡಂಬನಮ್ ||

(ಭಾಗವತ, ೭.೭.೫೧-೫೨)

('ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲು, ದ್ವಿಜತ್ವ, ದೇವತ್ವ, ಋಷಿತ್ವ, ಉತ್ತಮ ಶೀಲ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಯಜ್ಞ, ವ್ರತ, ಶೌಚಾದಿಗಳಾವುವೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿಸಾಕು.')

ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಳುವಂತೆ, "ಭಗವನ್ನಾಮದಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಯಿರಲಿ, ಭಗವಂತನ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಯಾವುದು ನಾಮವೋ ಅದೇ ಭಗವಂತ. ನಾಮವೂ ನಾಮಿಯೂ ಅಭಿನ್ನ ವೆಂದರಿತು ಸರ್ವದಾ ಪ್ರೀತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ದುರ್ಗಾನಾಮವನ್ನೋ, ಕೃಷ್ಣನಾಮವನ್ನೋ, ಶಿವನಾಮವನ್ನೋ ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕರೆಯಲೊಲ್ಲೆಯೇಕೆ? ನಾಮವೇನು ಕಮ್ಮಿಯೆ? ಅವನು ಮತ್ತು ಅವನ ನಾಮ ಭಿನ್ನವಲ್ಲ."

ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು, ನಾಮ ಅಥವಾ ರೂಪ ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವುದನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಗುರುತಿಸಲು ಮತ್ತು ಅರಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರೂಪದೊಂದಿಗೆ ನಾಮವು, ನಾಮದೊಂದಿಗೆ ರೂಪವು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬಿಡದಂತೆ, ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ, ಒಂದಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಿಸಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಅದರ ತೊಯ್ಯುವ ಗುಣ, ಇದ್ದಿಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಕಪ್ಪು, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ಆತನ ಬೆಳಕು ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ಇರಲಾರದು. ನಿರಾಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮ ಎಂದರೂ ಆತನಿಗೂ ಹೆಸರನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ಮತ್ತೇನಿಲ್ಲ ಎಂದರೂ

ಹೆಸರೇ ನೀಡದಿದ್ದರೂ, ಅನಾಮಿಕ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಗುರುತಿಸು ತ್ತೇವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಲಿ, ಮಾತನಾಡಿಸಲಾಗಲಿ ನಾವು ಆತನ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಆತ ತಿರುಗಿನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಆತನ ಹೆಸರೇ, ಸ್ವತಃ ಆತನಿಂದಾಗಿ ಬಹು ದಾದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

ನಂಬಿ ಕರೆದೊಡೆ ಓ ಎನ್ನುವ ಭಗವಂತನಿಗೂ ಆತನ ನಾಮಕ್ಕೂ ಯಾವುದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೇದವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸರಳವಾಗಿ ತಮ್ಮ 'ನೀನ್ಯಾಕೊ, ನಿನ್ನ ಹಂಗ್ಯಾಕೊ ರಂಗ | ನಿನ್ನ ನಾಮದ ಬಲವೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕೋ' ಎನ್ನುವ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ, ತಾನು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರದೆ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟ ಆತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ದಾಸರು ಕಂಡಂತೆ ನಾಮ ಮಹಿಮೆ - ಭಕ್ತರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ :

ಅಜ್ಞಾನಾದ್ಭವಾ ಜ್ಞಾನಾದ್ಭವಾ ಶ್ಲೋಕಾನಾಂ ಯತ್
ಸಂಕೀರ್ತಮಘಂ ಪುನೋ ದಹೇದೇಧೋ ಯಥಾನಲಃ

(ಭಾಗವತ ೬-೨.೧೮)

(ಅಗ್ನಿಯು ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವಂತೆ, ಭಗವನ್ನಾಮವು, ಅರಿತು ಅಥವಾ ಅರಿಯದೆಯೇ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೂ, ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪವನ್ನು ದಹಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತದೆ)

-ಕಥೆ ೧-

“ಆ ಮರ ಈ ಮರ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ

ರಾಮ ರಾಮ ಎಂಬೋ ನಾಮವೆ ಕಾಯ್ದೋ |”

ವಾಲ್ಮೀಕಿ - ಬೇಡ, ದರೋಡೆ ಕೋರ : 'ದೋಚುವುದಾದರೆ ಬಾರೋ ದೋಚು ಹರಿನಾಮವನೇ ದೋಚು, ಪ್ರಾಣಪ್ರಯಾಣದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿತಪಿಸುವೆ ನೀನು ಕಬೀರಾ ಪರಿತಪಿಸುವೆ ನೀನು'

ಅಪಿ ಚೇತ್ಸುದುರಾಚಾರೋ ಭಜತೇ ಮಾಮನನ್ಯಭಾಕ್ |

ಸಾಧುರೇವ ಸ ಮಂತವ್ಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ವಚಹಿತೋ ಹಿ ಸಹ || (ಗೀತೆ, ೯.೩೦)

ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಆದಿಕವಿ ವಿರುದಾಂಕಿತ ಈ ಮುನಿಯು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದರೋಡೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಕೊಲೆಗೈಯು

ತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ದರೋಡೆಕೋರ. ಒಂದು ವಿಚಾರದ ಪ್ರಕಾರ ರತ್ನಾಕರನು ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಗೋತ್ರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ. ಮತ್ತೊಂದು ದರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀರಸ ಮುನಿಗಳ ವಂಶಸ್ಥನೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನು ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಂತ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಂದ ದೂರಾಗಿ, ಕಳ್ಳರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ದರೋಡೆಕೋರನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

ರಾಮಾಯಣದ ಉತ್ತರಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಆತನ ಕತೆ ಹೀಗಿದೆ:

ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ದರೋಡೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ ದೇವರ್ಷಿಗಳಾದ ನಾರದರನ್ನು ಆತ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ನಾರದರು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು, ಆತನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮಹಾಪಾಪವೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಆತನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವುದೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ರತ್ನಾಕರ, ತಾನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ತಾನು ದೋಚಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯುವರು ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾರದರು ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕೇಳಿಬರಲು ಹೇಳಿದರು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ತನ್ನ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆವಳೆ ಎಂದು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಆಕೆ, ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸಲಹುವುದು ಪತಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ, ಆದರೆ ಆತನು ತಮ್ಮನ್ನು ಸಲಹಲು ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಪಾಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಕೆ ಪಾಲುದಾರಳಲ್ಲ ಎಂದಳು. ಇದರಿಂದ ನೊಂದ ರತ್ನಾಕರ ತನ್ನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಆತನು ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಾನು ಹೊರುವವರೆಗೂ ಅವನನ್ನು ತಾವು ಸಲಹಿರುವುದಾಗಿಯೂ, ಈಗ ಅವರ ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ತಂದೆತಾಯಿ ಯರನ್ನು ಸಲಹುವುದು ಆತನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಲನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರವು ಎಂದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದವರಿಂದ ಉತ್ತರ ಪಡೆದ ರತ್ನಾಕರ ಬಹಳವಾಗಿ ನೊಂದುಕೊಂಡನು. ಜೀವನದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತ ಆತ ನಾರದರ ಬಳಿಬಂದು ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ನಾರದರು ಕರುಣೆ ತೋರಿ ಆತನಿಗೆ ರಾಮ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲು ಚಿಂತಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ಆತನಿಗೆ ಆ ಪವಿತ್ರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುವುದರಿಂದ (ಒಂದು ಕತೆಯಲ್ಲಿ) ಮರ ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು. ಮತ್ತೊಂದು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ರಾಮ ಎನ್ನಲು ಬರದಿದ್ದರಿಂದ ಮರ ಎಂದು ಮರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಮರಾ, ಮರಾ, ಮರಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆಂದೂ ಇದೆ.

ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಮೈಮರೆತ ರತ್ನಾಕರನ ಸುತ್ತ ಹುತ್ತ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಹಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಂಡ ಆತ, ಆ ಹುತ್ತದಿಂದ ಹೊರಬಂದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವ ಅಥವಾ 'ವಾಲ್ಮೀಕಿ'

ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಜೀವನ ಚರಿತೆ, ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮೊದಲ ಕವಿಯಾಗಿ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕ ಸ್ತುತಾರ್ಹನಾದನು.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದುಷ್ಟನಿಗೂ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ, ಅವನಲ್ಲೂ ಸಂತನೊಬ್ಬ ನಿಧಾನ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಈ ರತ್ನಾಕರ-ವಾಲ್ಮೀಕಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

ಭಗವಂತನೇ ನೇರವಾಗಿ ಬರದಿದ್ದರೂ, ಆತನ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸಿ, ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಪೂಜ್ಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಭಗವಂತನ ನಾಮದ ಮಹಿಮೆಯ ಮುಖವೊಂದನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

-ಕಥೆ ೨-

“ಯಮನ ದೂತರು ಬಂದು ಅಜಾಮಿಳನಳಿವಾಗ
ನಾರಾಯಣ ಎಂಬೋ ನಾಮವೆ ಕಾಯ್ದೋ ||”

ಅಜಾಮಿಳ - ಪತಿತ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ, ಪಾಪಿಷ್ಠ : ‘ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಹರಿನಾಮವ ನುಡಿದರೆ ಕುಲಕೋಟಿಗಳುದ್ಧರಿಸುವವೋ ರಂಗಾ, ಸುಲಭದ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸುಲಭನೆಂದೆನಿಸುವ, ಜಲರುಹನಾಭನ ನೆನೆ ಮನವೇ’ - ಪುರಂದರ ದಾಸರು.

ಯಥಾಗದಂ ವೀರ್ಯತಮಮುಪಯುಕ್ತಂ ಯದ್ವಚ್ಚಯಾ |

ಅಜಾನತೋಽಪ್ಯಾತ್ಮಗುಣಂ ಕುರ್ಯಾನ್ಮಂತ್ರೋಽಪ್ಯದಾಹೃತಃ ||

(ಭಾಗವತ, ೬-೨.೧೯)

‘ರಾಜನ್! ಔಷಧದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನರಿಯದೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಕೊಂಡರೂ, ಅದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದ ರಂತೆ ಭಗವನ್ನಾಮವು (ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ)’

ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಅಜಾಮಿಳನ ಕಥೆಯು ಕಾಣಬರುತ್ತದೆ.

ಬಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ, ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಬದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಅಜಾಮಿಳನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತನೂ, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ವಿನಯವಂತನೂ, ಸಜ್ಜನನೂ, ಸರ್ವಪ್ರಿಯನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಹೂಗ

ಳನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕಾಮಕೇಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರನ್ನು ಕಂಡನು. ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟ ಅಜಾಮಿಳನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದರೂ ಆಕೆಯ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಹೊರಬರದ ಮನಸ್ಸು, ಆತನನ್ನು ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದಿತು. ಆಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ, ತನ್ನ ಉಂಟಾದ ವಯಸ್ಸಿನ ವರೆಗೂ ಆಕೆಯೊಡನೆ ನೆಲೆಸಿ, ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ಜನ್ಮವನ್ನು ಮರೆತು ಹೋದನು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳಾದವು. ಅವರನ್ನು ಸಾಕಲು ಕಳ್ಳತನ, ಮೋಸ, ಸುಳ್ಳು, ಕುಡಿತ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಪತಿತನಾದನು.

ಆದರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪವಿತ್ರ ಜೀವನ ತನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ನಾಶವಾದುದನ್ನು ನೆನೆದು ಆ ಶೂದ್ರ ಹೆಂಗಸು ಆತನಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ, ಅಜಾಮಿಳ ಆಕೆಯ ಮೋಹದಿಂದ ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಒತ್ತಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಮಗನ ಹೆಸರನ್ನು 'ನಾರಾಯಣಾ' ಎಂದು ಇಟ್ಟನು. ಆತನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಜಾಮಿಳ, ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ 'ನಾರಾಯಣ ಕುಳಿತುಕೋ, ನಾರಾಯಣ ಮಲಗಿಕೋ, ನಾರಾಯಣ ಊಟ ಮಾಡು, ನಾರಾಯಣ ಒಳಗೆ ಬಾ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಮಗನಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನು.

ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ, ಸಂಸಾರದ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಜರ್ಜರಿತನಾಗಿ ಪ್ರಾಣವು ಹೋಗುವ ಕಾಲ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತು. ಪ್ರಾಣಪ್ರಯಾಣದ ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆತನನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಲು ಭಯಂಕರ ಆಕೃತಿಯ ಯಮನ ಕಿಂಕರರು ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದ ಅಜಾಮಿಳನು ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರದಂತೆ, ತನ್ನ ಕಡೆಯ ಮಗನನ್ನು 'ನಾರಾಯಣಾ' ಎಂದು ಕೂಗಿಕರೆದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ವೈಕುಂಠದಿಂದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ದೂತರು ಬಂದು ಯಮನ ದೂತರನ್ನು ತಡೆದರು. ಅವರ ನಡುವೆ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮದ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ದೂತರು, ಆತ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ನಾಮವನ್ನು ನುಡಿದಿರುವುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ನರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಆತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರು.

ಆಗ ಆತ, 'ಋಜುಮಾರ್ಗದಿಂದ ಸರಿದಿದ್ದ ನನಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಬಾರಿ 'ನಾರಾಯಣ' ಎಂದದ್ದಕ್ಕೆ ನರಕ ತಪ್ಪಿತು, ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನೇ ಬಾರಿಬಾರಿ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಭಗವಂತನ ನಾಮದ ಮಹಿಮೆ ಮತ್ತೇನನ್ನು ನೀಡಲಾರದು?' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ನಂತರ ತನ್ನ ಪಾಪ ಕರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜೀವನವನ್ನು ತೊರೆದು, ಕಾಶಿಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉಳಿದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಭಗವನ್ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದನು.

ಭಗವಂತನ ನಾಮವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುವವನು ಪರಮಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಆತನನ್ನು ಭಗವನ್ನಾಮ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಜಾಮಿಳೋಪಾಖ್ಯಾನವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

-ಕಥೆ ೩-

“ಕರಿ ಮಕರಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಮೊರೆಯಡುತಿರುವಾಗ
ಆದಿಮೂಲ ಎಂಬೋ ನಾಮವೆ ಕಾಯ್ದೋ |”

ಆನೆ-ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿ; ಮದಾಂಧನಾದ ರಾಜ; ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲೂ ರಕ್ಷಣೆ
ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ಹೇಳುವಂತೆ, 'ನ ಮೇ ಭಕ್ಷಿ ಪ್ರಣಶ್ಚತಿ' (ಗೀತಾ, ೯.೩೦) ಮತ್ತು 'ನ ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೃತ್ ಕಷ್ಟಿದ್ವುರ್ಗತಿಮ್ ತಾತ ಗುಚ್ಛತಿ' (ಗೀತಾ, ೬.೪೦) ತನ್ನ ಭಕ್ಷನು ಎಂದಿಗೂ ನಾಶವಾಗಲಾರನು ಮತ್ತು ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ, ಕೇವಲ ತನ್ನ ನಾಮವನ್ನು ನೆನೆದರೂ ಸಾಕು, ತಾನು ಸಲಹುವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಲೋಸುಗವೇ ಈ ಲೀಲೆಯು ನ್ನಾಡಿದನೇನೋ ಎಂಬಂತಿದೆ ಈ ಘಟನೆ.

ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಗಜೇಂದ್ರಮೋಕ್ಷದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಪುರಂದರದಾಸರು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿಕೂಟ ಪರ್ವತದ ಬಳಿ ಇದ್ದ ವರುಣನ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಕೊಳವಿತ್ತು. ಸುತ್ತಲೂ ಅನೇಕ ಫಲಗಳನ್ನು ಬಿಡುವ ವಿವಿಧ ಮರಗಳಿಂದ, ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಈ ವನ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮದಿಸಿದ ಗಜವು ಮೃಗಗಳ ರಾಜನೆಂಬಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ವಾಸನೆಗೆ ಹುಲಿ, ಖಡ್ಗಮೃಗ, ಸಿಂಹಗಳು ಹೆದರಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಾಧುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇದ ರಿಂದಾಗಿ ಈ ಕರಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಈ ಗಜರಾಜನು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣಾನೆಗಳು, ಮರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪೊದರುಗಳನ್ನು, ಬಿದಿರುಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ತ್ರಿಕೂಟ ಪರ್ವತವೇ ನಡುಗುತ್ತಿದೆಯೇನೋ ಎಂಬತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ, ಆನಂದದಿಂದ ಇರಲು ಒಮ್ಮೆ ಬೇಸಿಗೆಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ನೀರು ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಬರ ಬಂದಿತು. ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ವರುಣನ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಕೊಳದ ತಿಳಿನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಆನಂದದಿಂದ ಆಟವಾಡಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಆಗ ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಮಕರ (ಮೊಸಳೆ)ವು ಈ ಗಜರಾಜನ ನೀರಾಟದಿಂದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಬಂದು, ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನೀರೊಳಗೆ ಎಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಕರಿಯು ಕೋಪಗೊಂಡು ತಾನು ಅದರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಹವಣಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇತರ ಆನೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ

ಗಜರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವು ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ಕರಿಮಕರಗಳ ಹೋರಾಟ ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೂ ನಡೆಯಿತು. ಬರುಬರುತ್ತಾ ಕರಿಯ ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ತನ್ನ ಸಾವನ್ನು ಸಮೀಪದಿಂದ ಕಾಣಲಾರಂಭಿಸಿದ ಆನೆಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಸ್ಮರಣೆಯಾಯಿತು.

ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರದ್ವೈಪುಷ್ಯ ದೊಡ್ಡಭಕ್ತ. ರಾಜ್ಯ, ಕೋಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಮಲಯ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದ. ಹೀಗಿರಲು ಒಂದುದಿನ ಆತ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾಗಿ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾಗ, ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಗಳು ಆತನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ, ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವಿಸದ ಇಂದ್ರದ್ವೈಪುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಕೋಪಬಂತು. ಆ ಕೋಪದ ಭರದಲ್ಲಿ, ಆನೆಯಂತೆ ಸೊಕ್ಕಿ, ತಮ್ಮನ್ನು ಗೌರವಿಸದೆ ಅವ ಹೇಳಿನ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ನೀನು ಆನೆಯಾಗಿ ಹೋಗು' ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇಂದ್ರದ್ವೈಪುಷ್ಯನಿಗೆ ಆನೆಯ ಜನ್ಮ ಬಂದಿತು.

ಈಗ ಮರಣಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದರಿಂದ ಗಜರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನಾದ ನೆನಪಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ತಾನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ತುತಿಯು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕಡೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿತು.

ತಾನು ಯಾವುದೇ ರೂಪ, ನಾಮವನ್ನೂ ನೆನೆಯದೆ ಕೇವಲ ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲನಾದ ಆದಿಮೂಲನೆ (ನಾರಾಯಣ) ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಾದನು. ಗರುಡಾಹನನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ ದಿಂದ, ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಮೊಸಳೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದ 'ಹೂಹೂ' ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ವಿಮೋಚನೆ ನೀಡಿದನು.

ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸದೆ ಕೇವಲ ನಾಮ ವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಭಕ್ತನನ್ನು ಸಲಹಿದ. ಭಗವಂತ ನಾಮಪ್ರಿಯ. ನಾಮವು ಹಗ್ಗದಂತೆ ಆತನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಭಕ್ತನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದು ತರುತ್ತದೆ.

-ಕಥೆ ೪-

“ಪ್ರಹ್ಲಾದನ ಪಿತ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ
ನಾರಸಿಂಹ ಎಂಬೋ ನಾಮವೇ ಕಾಯ್ದೋ!”

ಪ್ರಹ್ಲಾದ - ರಾಕ್ಷಸ ಪುತ್ರ : ‘ಗರ್ವದಿ ಬೀಗದಿಕ್ಕೆ ನೀನು ತೋರೆಯೈ
ಅಪಹಾಸ್ಯವನು, ಜಲಧಿಯಲಿಹುದೈ ನಿನ್ನಯ ನೊಕೆ ಏನು ಗತಿಯೋ
ಜೋಕೆ ಕಬೀರಾ ಏನು ಗತಿಯೋ ಜೋಕೆ’ -ಕಬೀರ

ಸತ್ವ-ರಜಸ್-ತಮಸ್ಸು ಇವು ಮೂರುಗುಣಗಳು. ಸತ್ವವು ದೇವ ಗುಣ. ಇದು ಯೋಗಮಾರ್ಗ ಅಥವಾ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಿದರೆ, ತಮಸ್ಸು ಎಂಬುದು ಆಲಸ್ಯ, ನಿದ್ರಾ, ಪ್ರಮಾದಗಳ ಮಾರ್ಗ ವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ತಮಸ್ಸಿನ ಪ್ರತಿರೂಪವಾದ ರಾಕ್ಷಸರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೇ ಈ ಪ್ರಹ್ಲಾದ.

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಇಬ್ಬರೂ ಬಲಿಷ್ಠ ದೈತ್ಯರ ರಾಜರು. ಹರಿಯ ದ್ವೇಷಿಗಳಾದ ಇವರು ತಾವೇ ಬಲಿಷ್ಠರೆಂದು ಗರ್ವಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಭಗವಂತನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದರು. ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಹರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅವನು ಮತ್ತು ಆತನ ಪತ್ನಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆಗ ಹರಿಯು ವರಾಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. ಸಹೋ ದರನ ಸಾವಿನಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪು ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕುರಿತು ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ವರವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಅಥವಾ ಒಳಗೆ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಮನುಷ್ಯ, ದೇವ, ದಾನವ, ಗಂಧರ್ವರಿಂದಾಗಲಿ, ಹಗಲಾಗಲಿ, ಇರು ಳಾಗಲಿ, ರಣರಂಗದಲ್ಲಾಗಲಿ, ನೆಲದ

ಮೇಲಾಗಲಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಾಗಲಿ ಮರಣ ಬರದಂತೆ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ತನಗೆ ಸಾವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ಬೀಗಿದನು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಹೆಂಡತಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಗುವಿಗೆ ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದರು ನಾರಾ ಯಣ ನಾಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಹರಿ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬ ಹರಿದ್ವೇಷಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ.

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಾಲಕ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಹರಿನಾಮದ ರುಚಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿದ. ರಾಕ್ಷಸ ಗುರುಗಳಾದ ಚಂಡಾಮರ್ಕರು ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತಗೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನಲ್ಲಿ ದೂರು ನೀಡಿದರು.

ತಂದೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ತ್ರಿಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಹರಿನಾಮ ಆದಾಗಿಯೇ ದೊರಕಿದ್ದಾಗಿಯೂ, ಹರಿಯೇ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಅಮರನೂ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ಕೋಪ ಗೊಂಡ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಅವನನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡಿಸಿ, ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ, ಆನೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ದೂಡಿ, ವಿಷಕುಡಿಸಿ, ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ತಳ್ಳಿ, ಹಾವಿನಿಂದ ಕಡಿಸಿ, ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ಸಾಯಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲದರಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗಿ ಬದುಕಿಬಂದ ಮಗನನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಕಂಡು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡನು.

ನಂತರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನಂತೆ ಸರ್ವಶಕ್ತರು ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ನಂಬಿಸಲು ಹರಿಯನ್ನು ತನಗೆ ತೋರಿಸಲು ಹೇಳಿದನು. ಭಕ್ತನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನ ಆವಿರ್ಭಾವವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ತಾನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ‘ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಅರಮನೆಯ ಕಂಬ ಕಂಬಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾನೆ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಒಂದು ಕಂಬವನ್ನು ತನ್ನ ಗದೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು, ಅದರಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹ ರೂಪದಿಂದ ಹರಿಯು ಬಂದು ಆತನನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲ ಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ಉಗುರು ಗಳಿಂದ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ.

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಕೇವಲ ಭಗವನ್ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನ ವನ್ನು ಪಡೆದ.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ನನ್ನು ಹಿರಣ್ಯನು ‘ಆ ಕಂಬದಲ್ಲಿರುವನೇ, ಈ ಕಂಬದಲ್ಲಿರುವನೇ, ಅಲ್ಲಿರುವನೇ ಇಲ್ಲಿರುವನೇ’ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಭಗವಂತನಿಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಎಲ್ಲಿ ತಾನು ಇರಬೇಕು ಎಂದು. ಭಕ್ತನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿದ್ದ ಹರಿಯು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತ ನಾಗಿದ್ದನಂತೆ.